

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa A. D.
przeciwko K. L. i I. [...] spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 16 września 2020 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od A. D. na rzecz I. [...] spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda A. D. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 września 2020 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. postanowienia SN z dnia: 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; 15 kwietnia 2021 r., I CSK 43/21; 25 sierpnia 2021 r., II CSK 216/21). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Zdaniem skarżącego, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do udzielenia odpowiedzi na pytania: „1) czy przy ocenie działania pracownika jako wykonywania obowiązków pracowniczych w rozumieniu art. 120 k.p., wyłączającego jego odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną innej osobie znaczenie ma nominalne stanowisko pełnione przez tego pracownika wraz ze związanym z nim umownie lub zwyczajowo zakresem obowiązków, czy też dla skorzystania z dobrodziejstwa zwolnienia pracownika z odpowiedzialności

odszkodowawczej na podstawie art. 120 k.p. wystarczający jest funkcjonalny związek czynności podejmowanych przez pracownika z zakresem działalności zatrudniającego go zakładu pracy jako całości, w kontekście pozostawania przez pracownika w sytuacji braku możliwości bezpośredniego kierowania jego postępowaniem przez pracodawcę, w realiach wymogu koordynacji prac przez generalnego wykonawcę na terenie budowy przez pracowników podlegających różnym pracodawcom (art. 652 w zw. z art. 647 k.c.) oraz w kontekście możliwości wykonywania określonych czynności jedynie przez pracownika posiadającego stosowne uprawnienia i ważne badania lekarskie dopuszczające do ich podejmowania; 2) czy biorąc pod uwagę funkcję i cel odpowiedzialności generalnego wykonawcy za szkody na terenie budowy w rozumieniu art. 652 w zw. z art. 647 k.c., w kontekście wynikającej z tych przepisów odpowiedzialności za należyłą koordynację prac różnych ekip montażowych (podwykonawców i dalszych podwykonawców), generalny wykonawca może scedować na podwykonawców lub dalszych podwykonawców ze skutkiem z art. 429 k.c. obowiązek właściwej koordynacji prac poszczególnych osób na terenie budowy ramach realizacji inwestycji, w kontekście zgodności takiego postanowienia umownego z art. 353¹ k.c., a w razie odpowiedzi przeczącej wskazanie, czy w razie naruszenia obowiązku generalnego wykonawcy zapewnienia właściwej koordynacji prac różnych ekip montażowych (podwykonawców i dalszych podwykonawców) na terenie budowy w rozumieniu art. 652 k.c. i zaistnienia wypadku przy pracy na szkodę jednej z osób wykonujących czynności na terenie budowy, podstawa odpowiedzialności odszkodowawczej generalnego wykonawcy może być w takim wypadku wywiedziona w oparciu o art. 652 w zw. z art. 415 k.c. z uwagi na zarzucalność kwestii nieprawidłowej koordynacji prac poszczególnych osób na terenie budowy?”.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w

związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. np. postanowienia SN z dnia: 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13; 3 lutego 2012 r., I UK 271/11). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia SN z dnia: 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07; 9 lutego 2011 r., III SK 41/10; 15 kwietnia 2021 r., I CSK 728/20). Jeżeli w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołuje się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, powinien to zagadnienie precyzyjnie sformułować i wskazać argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W wypadku występowania elementu „nowości” zagadnienia prawnego skarżący powinien wykazać, że rozpoznanie skargi kasacyjnej nie tylko będzie miało znaczenie w okolicznościach konkretnej sprawy, lecz także będzie służyć rozwojowi prawa.

Skarżący nie wykazał, aby sformułowane przez niego zagadnienia prawne czyniły zadość przytoczonym wymaganiom. Innymi słowy, rozumianemu w wyżej przedstawiony sposób pojęciu „istotne zagadnienie prawne” nie opowiadają pytania przedstawione przez skarżącego. Powód w rzeczywistości ograniczył się do sformułowania pytań, nie przeprowadzając żadnego pogłębionego wyводу prawnego dla wykazania, że jego wątpliwości stanowią istotne zagadnienia prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego. Nie wskazał jakichkolwiek kontrowersji lub rozbieżnych ocen prawnych, jakie wywołują postawione przez niego pytania, nie wykazał również ich poważnego i uniwersalnego charakteru ani konieczności zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Sformułowane przez niego zagadnienia nie mają także charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniami w tej właśnie sprawie.

Pierwsze zagadnienie zmierza do zanegowania odpowiedzialności pracownika w przypadku wykonywania przez niego innych, niż wynikających z umowy o pracę czynności. Tymczasem w świetle ustaleń faktycznych poczynionych przez Sądy *meriti* i wiążących Sąd Najwyższy, pozwany K. L. był zatrudniony i delegowany do pracy przy montażu linii produkcyjnej w hali firmy „M.”, gdzie pracował na stanowisku monter. Z uwagi na fakt, że pozwany posiadał uprawnienia do obsługi wózków widłowych i doświadczenie w tej materii, to jemu powierzono pracę polegającą na transporcie blach na miejsce montażu. Na tę okoliczność Sąd Apelacyjny powołał stosowne dowody, a ocena przeprowadzonych dowodów leży poza kognicją Sądu Najwyższego. Tymczasem w skardze kasacyjnej wprost zostały zawarte zarzuty dotyczące tej materii, co jest oczywiście niedopuszczalne. Jak ustaliły Sądy *meriti*, K. L. nie wykonał czynności poza łączącym go z zakładem pracy stosunkiem pracy. Tak naprawdę skarżący starał się wykazać, jak można zrozumieć, że ten pozwany wykonał określoną czynność „przy sposobności wykonywania obowiązków pracowniczych”, co jest oczywiście niezasadne.

Jedynie marginalnie można wskazać, że w myśl art. 42 § 4 k.p. wypowiedzenie dotychczasowych warunków pracy lub płacy nie jest wymagane w razie powierzenia pracownikowi, w przypadkach uzasadnionych potrzebami pracodawcy, innej pracy niż określona w umowie o pracę na okres nieprzekraczający 3 miesięcy w roku kalendarzowym, jeżeli nie powoduje to obniżenia wynagrodzenia i odpowiada kwalifikacjom pracownika. Pracodawca zatem mógł powierzyć pozwanemu, na określony czas, w miarę potrzeby, dodatkowe obowiązki, pozostające w zakresie uprawnień pozwanego.

Ponadto, z motywów zaskarżonego orzeczenia nie wynika, żeby było ono sprzeczne z ugruntowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego, zgodnie z którym przepis art. 120 § 1 k.p. wyłącza opartą na przepisach prawa cywilnego odpowiedzialność pracownika wobec innej osoby za szkodę wyrządzoną z winy nieumyślnej przy wykonywaniu przez niego obowiązków pracowniczych (zob. np. uchwałę SN z dnia 12 czerwca 1976 r., III CZP 5/76, OSNC 1977 nr 4, poz. 61; wyrok SN z dnia 21 maja 2003 r., IV CKN 166/01).

Drugie z przedstawionych zagadnień zmierza do zakwestionowania uznania, że po stronie spółki I. [...] również nie zachodzi legitymacja bierna. Z motywów rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego wynika jednak bezspornie, że to Ł. S. zobowiązał się do samodzielnego wykonania robót, posiadania i przedłożenia badań lekarskich pracowników, kopii przeszkoleń BHP itd. Nie sposób zatem uznać, skoro pozwana spółka całość prac zleciła podwykonawcy, a który zatrudniał pracowników i dysponował odpowiednim sprzętem oraz zobowiązał się do wykonania robót, aby odpowiedzialność ciążyła na pozwanej spółce. Przy czym, co istotne, ani zagadnienie prawne, ani zarzuty podniesione w skardze kasacyjnej nie odnosiły się do kluczowego w tym aspekcie art. 429 k.c., do którego Sądy *meriti* jednak również odniosły się.

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

a.s.